

Kvinnor för fred

*För fred på kvinnors villkor – för fredliga konfliktlösningar
Information och studier om fredsfrämjande utveckling*

Svår situation i västahariska läger

En möte om situationen i de västahariska lägren med rubriken "Ekonomisk kris i södra Europa betyder svält i västahariska flyktingläger" arrangerades den 23 oktober av Kommittén för Västaharas kvinnor i samarbete med Föreningen Västahara, Västaharaaktionen och Emmaus. Vid mötet talade den västahariske hälsoministern Mohamed Dadi Lamine och forskaren Ingrid Barikmo som arbetar för Norsk Kirkehelp. Hon har undersökt hälsan hos kvinnor och barn i lägren.

Foto: Anna Bång, IKFF

Ingrid Barikmo

En del av publiken

Forskaren Ingrid Barikmo berättade bland annat att hälsoproblemen i lägren är stora och att det råder brist på rent vatten.

Hälsoministern beskrev en svår situation i lägren. Många lider av undernäring och vitaminbrist. Hälften av lägrens invånare har inte tillgång till rent vatten. Den unga generationen, som har vuxit upp i lägren, börjar förlora tålmodet och vill ha förändring. Han såg dock en del hoppfulla tecken och hoppades att återupptagna förhandlingar mellan FN:s representant och Marocko i höst skulle leda framåt.

Ingrid Barikmo tog upp FN:s millenniemål. Ett mål som sägs ha nåtts är att svälten i världen har halverats. Det har dock inte förändrat situationen i lägren. Vanliga hälsoproblem är, förutom undernäring; anemi, struma

och fetma. Anledningen till att struma är vanligt är främst att vattnet innehåller för mycket jod.

Ingrid beskrev skillnaden mellan akut undernäring och kronisk undernäring. Barn som lider av kronisk undernäring behöver inte se utmärklade ut, men har istället växt långsamt och blir korta för sin ålder; en sexåring ser ut som en normal treåring. Detta är vanligt förekommande i lägren.

Lägren är helt beroende av mat från FN:s World Food Program, som huvudsakligen består av basvaror. Kosten blir därför inte varierad och brist på olika vitaminer och mineraler är

vanligt. Hjälp från spanska och italienska ideella organisationer har skurits ned på grund av den svåra ekonomiska situationen i dessa länder. Ett viktigt tillskott är dock fiskkonserver som Emmaus i Sverige skickar.

När det gäller det ockuperade Västahara berättade Ingrid Barikmo att det är ett av få länder i världen där det inte finns några undersökningar av hälsoläget.

Ingrid avslutade med att berätta om ett positivt samarbete med hälsoministeriet i lägren som bland annat innebär samordning mellan olika organisationer som arbetar där.

Sylvia Rönn

KFF på facebook och twitter

Genom medlemstidningen och hemsidan kan du följa Kvinnor för freds arbete. Men nu kan du som vill också följa oss på facebook och Twitter och hålla dig uppdaterad om våra frågor och det som händer i föreningen.

"Gilla" KFF på facebook.com/kvinnorforfred och "följ" på twitter.com/kvinnorforfred.

SAMLA-gruppen träffades

Samla, KFF:s styrgrupp med representanter från sex kommuner mellan Kiruna och Loholm träffades i Stockholm den 10 november. Som alltid kretsade den späckade dagordningen runt aktiviteter, förelutna och kommande, och pengar som kan bidra till att de genomförs.

Agneta Norberg beviljades bidrag för en resa till Irland för ett Peace Bureau-möte och Gun-Britt Mäkitalo beviljades medel för att åka till en indisk fredskonferens våren 2013 dit KFF bjudits in.

Afghanistanveckan har ägt rum. Sveriges fredsråd där KFF nu är medlem, genomförde ett välbesökt seminarium om Arktis.

KFF-redaktör Benita Eklund och Karin Jonegård arbetar fram

formen för KFF-tidningen, hemsidan och de sociala medierna i samarbete med en webb-designer.

KFF-tidningen kommer ut i samarbete med Miljömagasinet, i alla fall en tid framöver. Dessutom är målet att publicera en eller två temanummer om året i form av separata tidskrifter.

Anne Allard fortsätter sitt samarbete med Kvinneuniversitetet i Norge bland annat. KFF är bidragsgivare till *Väld mot kvinnor i krig och konflikt*, en kurs som ingår i studieprogrammet på Högskolan i Nesna, 2013.

Nästa Samla-möte äger rum den 2 februari 2013 och KFF:s årsmöte söndagen den 21 april, båda i Stockholm.

Sanni Gerstenberg

Kvinnor för fred

- Bildades 1978 och är partipolitiskt och religiöst obunden
- Anordnar kunskapsseminarier om bland annat kärnvapen, vapenexport och kränkningar av mänskliga rättigheter
- Ger ut rapporter, böcker och häften
- Påverkar regerings- och riksdagspolitiker genom uppvaktningar och skrivelser
- Har planerat och deltagit i flera stora internationella fredsmarscher och kvinnokonferenser
- Arrangerar och deltar i demonstrationer
- Håller i internationella kvinnoprojekt för fred och demokratisering i Israel/Palestina, Irakiska Kurdistan och Västahara
- Samarbetar med KFF i Norden, Nederländerna, Schweiz och Wafe i England
- Arbetar aktivt för FN:s resolution 1325 – för att öka kvinnors deltagande i konfliktförebyggande och fredsbevarande arbete
- Stöder OSSE:s arbete med konfliktlösning utan vapen
- Stöder organisationer som arbetar mot hedersrelaterat våld

Vill du bli medlem och stötta fredsarbete och kvinnors rättigheter lokalt och globalt?

Årsavgiften är 170 kronor, som stödmedlem betalar du 100 kronor per år.

Sätt in pengarna på plusgirokonto: 439 12 25-2. Glöm inte att ange namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress.

Läs mer om vårt arbete på www.kvinnorforfred.se.
Adress: Hammarby allé 93, 4 tr, 120 63 Stockholm
Telefon & fax: 08-667 97 27, mobil 076-117 97 27
E-post: kff@telia.com

I ett samarbete med Miljömagasinet ger Kvinnor för fred denna vecka ut sin medlemstidning. Den kommer ut fyra gånger om året. Ansvarig utgivare är Eva Wilks

Sima Samar – en fredsäng

Under många år har Sima Samar arbetat för ett bättre samhälle i Afghanistan och Pakistan. Framför allt har hon arbetat för kvinnors och barns rätt till hälsa, utbildning och trygghet genom att starta sjukhus, skolor och barnhem.

– Vårt liv är för kort för vänskap – hur kan människorna då ha tid över för fiendtlighet? Med dessa ord, från en landsman och poet, avslutade Sima Samar sitt tacktal vid årets prisceremoni för Right Livelihood Award, det alternativa Nobelpriset, den 7 december.

Sima Samar är en av årets fyra pristagare och den första från Afghanistan som har fått priset någonsin. Hon hedras för sitt mångåriga och modiga engagemang för mänskliga rättigheter, kvinnors i all synnerhet, i en av världens mest komplicerade och farligaste regioner. Så lydde juryns motivering.

2004 bildades den Afghanska kommissionen för mänskliga rättigheter, AIHRC (Afghanistan Independent Human Rights Commission) som satt igång med Aktionsplan för fred, rättvisa och försoning (2005). Sima Samar har varit kommissionens ordförande sedan starten.

När Right Livelihoodpriset hade blivit offentligt skrev Sima Samar i ett första pressmeddelande; "Mänskliga rättigheter" är inte längre tabu som begrepp, mänskliga rättigheter är nu väle-

tabletrade men fortfarande ingen realitet för alla i Afghanistan."

– I dag kan man prata öppet om tortyr. Även om den inte är avskaffad så är den inte längre påtaglig och vardaglig som förr, säger hon i sitt tacktal under prisceremonin i Stockholm.

Grundade sjukhus

Sima Samars väg har varit kantad av sorg och uppror. Kanske har handlingskraften just därför blivit starkare och mer målinriktad i detta krigshärjade land där hon har riskerat sitt liv för att hjälpa andra?

Sima Samar föddes 1957 och tillhör folkgruppen hazarerna, en shiamuslimsk minoritetsgrupp som ofta kommit i kläm mellan pashtunerna i söder och tadjilerna i norr enligt Wikipedi.

1979, försvann hennes man och tre av hans bröder. Samar förmådde gå vidare, avslutade 1982 sina medicinstudier i Kabul och praktiserade sedan på ett statligt sjukhus. Hon fick fly från huvudstaden och gömde sig i hemorten Jaghori som ligger i en glesbefolkad region utan sjukvård.

Sima Samar flyttade 1984 till Pakistan för sonens och hans skolutbildnings skull. I staden Quetta började hon arbeta på ett sjukhus med mottagning för afghanska flyktingar. Hennes missnöje med den medicinska underförsörjningen för kvinnor ledde till att hon grundade ett eget sjukhus för flyktingkvinnor och barn. 1989 utökade hon verksamheten och bildade organisationen Shuhada som i dag finns både i Pakistan och Afghanistan.

I Afghanistan driver organisationen tolv kliniker och tre sjukhus, som ger hälsovård till den afghanska befolkningen, framförallt till kvinnor och flickor. Därutöver utbildar Shuhada sjuksköterskor och hälsovårdare, även traditionell förlösningsspersonal och familjerådgivare.

– Det som har stärkt mig och gett mig motivation är att jag har sett att mitt folk fortfarande lider och att jag har trott på mitt engagemang, säger Sima Samar.

Juridisk kurs för kvinnor

Hon berättar i sitt tacktal om en afghansk kvinna som aldrig hade sett en läkare i hela sitt liv.

– Efter en misslyckad abort skulle hon ha dött om hon inte hade hunnit få behandling på kliniken som jag hade byggt och där jag arbetade. Två dagars resa tog det för kvinnan att ta sig dit. Detta är ett litet exempel

Sima Samar välkomnas av elever på en flickskola som drivs av Shuhada Organization i Daikundiprovinsen i Afghanistan.

Foto: Shuhada Organization

på hur jag har kunnat förbättra människornas tillgång till hälsa. Efter 20 år är denna kvinna fortfarande glad att se mig. När jag återvände till hennes trakt, kom hon för att ge mig några sötsaker, "Du har räddat mitt liv", ville hon säga. Hundratals av sådana fall har gett mig tillfredsställelsen att jag har gjort åtminstone något positivt arbete i detta land.

I dag driver organisationen Shuhada även 71 skolor för flickor och pojkar i Afghanistan och 34 skolor i Quetta, Pakistan, för afghanska flyktingbarn. Ur 2011 års redovisning framgår också att Shuhada vänder sig till

vuxna med alfabetiseringskurser. Dessutom ägde bland annat 84 workshops rum, speciellt inriktade till kvinnor för att informera dem om deras rättsläge, "för att stärka kvinnors medvetenhet om deras konstitutionellt förankrade rättigheter inom Afghanistans komplexa rättsliga traditioner".

Om kvinnors rättigheter utifrån en islamsk synvinkel undervisades 2011 i olika städer. Målet är att stärka kunskap men också att främja en bättre uppfattning om mäns och kvinnors olika rättigheter enligt islam.

– Utbildning är nyckeln till all social och ekonomisk utveckling

Maj Britt Theorin 80 år

Den 22 december fyller Maj Britt Theorin 80 år. Det är svårt att tro. Nyligen var hon i Colombia och var huvudtalare på en konferens om FN:s resolution 1325 om Kvinnor, fred och säkerhet.

Maj Britt har varit med i det politiska livet i över 60 år och framför allt engagerat sig i freds- och säkerhetsfrågor. Det har hon gjort utifrån ett feministiskt perspektiv. Det är inte så lätt att vinna gehör på dessa frågor framför allt inte inom de politiska partierna. Men Maj Britt har gjort sig väl känd och uppskattad inom freds rörelsen och hos allmänheten under decennierna.

När jag blev aktiv i freds rörelsen – i Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet (IKFF) – var Maj Britt en förebild. Som ny riksdagsledamot fick jag tillfälle att lära känna Maj Britt på en konferens för "Kvinnliga parlamentariker för fred" i Mexiko 1986. Det var en

organisation som Maj Britt tagit initiativ till och trots att hon var fullt upptagen med att leda konferensen, så tog hon sig tid att informera oss svenska delegater. Det uppskattade jag mycket.

Operation 1325

Maj Britt kom in i riksdagen 1971 och blev kvar till 1995. Under åren 1982-1991 ledde hon nedrustningskommissionen som framför allt handlade om kärnvapen. 1995 valdes hon in i Europaparlamentet trots att hon var EU-motståndare. Där blev hon ordförande för kvinnoutskottet och aktiv i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor.

Under alla år har Maj Britt varit aktiv i olika organisationer med inriktning på fred och nedrustning. Faktum kvarstår att varhelst Maj Britt har befunnit sig i olika politiska sammanhang, så har hon drivit sina frågor det vill säga kvinnor, fred och säkerhet. Därför är det ganska logiskt att hon sedan några år tillbaka är ordförande för Operation 1325 – en paraply-

organisation med sex kvinnoorganisationer, IKFF, Kvinnor för Fred, RIFFI (invandrarkvinnor), SEK (ekumeniskt kvinnoråd), UNWOMEN (FN:s kvinnoorganisation) och SKV (svenska kvinnors vänsterförbund). Maj Britt representerar Kvinnor för Fred, där hon är aktiv sedan flera år.

Fredstradition

Eftersom jag är vice ordförande i Operation 1325 så har vi kommit att arbeta mycket nära varandra den senaste tiden. Förra våren var vi i Amman på en konferens om 1325 och senare i Kairo med fokus på mänskliga rättigheter. Det har lett till att vi nu påbörjat ett projekt om kvinnorna i den arabiska våren. Maj Britts engagemang för kvinnors deltagande i samhällsutvecklingen fortsätter i nya banor.

1922 kom de första kvinnorna in i Sveriges riksdag med Kerstin Hesselgren i spetsen. De kom från anti-krigsrörelsen och drev frågor om nedrustning och senare mot kärnvapen. Alva Myrdal,

Maj Britt Theorin (höger) med en av sina föregångare inom freds rörelsen, Ingrid Segerstedt Wiberg.

Foto: Britt-Marie Olander

Ingrid Segerstedt Wiberg och Inga Thorsson är andra kvinnor vars politiska engagemang följt i samma spår. Maj Britt Theorin tillhör denna tradition.

Grattis Maj Britt på 80-årsdagen och må du leva i hundra år!

Ingela Mårtensson

gel för Afghanstans folk

för ett välmående samhälle, anser Sima Samar.

Shuhadas barnhem

I redovisningen från förra året läser man också om tre hem för föräldralösa barn: Familjer som har förlorat sina familjeförsörjare hittar visserligen tillflykt hos avlägsna släktingar men måste leva där i närmast slavliknande förhållanden.

160 barn har hittat en ny tillvaro i Shuhadas barnhem. Åtta änkor lever med dem och tar hand om barnen som får gå i skolan.

De uppmuntras också till att ägna sig åt egna intressen – antropologi, drama, litteratur, teckning och målning, matlagning, stickning, idrott och engelska. Barnen hålls inte undagömda utan de deltar i poesiuppläsningar och debatter i lokalradion.

”I min farfars hus förlorade jag min livsvilja”, berättar en nu tioårig flicka, hennes far dog när hon var fem. ”Min farfar förstod inte min situation, han misshandlade mig. När jag var tio kom räddningen genom en medarbetare från Shuhada som besökte oss. Här på hemmet har jag återvunnit min livslust. Med sin medkänsla och sin trofasthet

har Modern (Sima Samar) fört mig tillbaka till livet.”

En pojke som nu går i åttonde klass säger: ”Jag fick gå i skolan tack vare att jag hamnade på Samars hem för föräldralösa barn (Samar Orphanage) där jag blev uppmuntrad att ägna mig åt studier. Det sägs att det är endast genom utbildning som vi kan göra vår framtid ljus.”

Han minns ingenting från sin barndom, det var bara sorg och lidande.

Ministeriet för kvinnofrågor

2001 återvände Sima Samar till Afghanistan för gott. Hon medverkade i övergångsregeringen (2001-2002) och bildade det första ministeriet för kvinnofrågor innan AIHRC, Människorättskommissionen, etablerades.

– Vi måste följa det afghanska folkets önskan att inte ge amnesti åt dem som bryter mot de mänskliga rättigheterna samt förhindra att lagbrytarna får regeringsposter utan i stället ställs inför rätta, säger Samar.

Hon är helt medveten att detta kräver ett långsiktigt åtagande, att strategin måste vara heltäckande och flerdimensionell. Här kommer den för Samar så viktiga utbildningen in i bilden.

Sin egen roll tonar hon ner:

– Jag måste säga att jag inte tycker att jag har gjort ett exceptionellt arbete, men miljön som jag arbetar i är verkligen mycket svår.

Så talar bara en stor människa!

I världsfredens tecken

Även två av de övriga pristagarna gick i världsfredens tecken, ett medvetet val från Right Livelihood Awards sida. Gene Sharp (USA) belönades för hans utveckling och artikulering av de avgörande principerna och strategierna för motstånd utan våld som han har förmått stödja och ge liv åt i konflikttrubbade zoner runtom i världen.

Kampanjen mot vapenhandel (Storbritannien), *Campaign against Arms Trade*, fick priset för en uppfinningsrik och effektiv kamp mot internationell vapenhandel.

Det tredje priset, ett hederspris, gick till Hayarettin Karaca (Turkiet) för hans livslånga engagemang för att rädda vår naturliga värld, ett engagemang som har gått hand i hand med framgångsrikt företagande och effektiv miljöaktivism.

Sanni Gerstenberg

Sima Samar tar emot Right Livelihood Award i Stockholm.

Foto: Benita Eklund

Stipendium för en fredligare värld

Agneta Norberg, medlem i Kvinnor för fred sedan föreningens start, har blivit tilldelad stipendiet till Helena Berings minne. I motiveringen nämns bland annat hennes energiska arbete för kärnvapenedrustning.

Foto: Sanna Källdén

Agneta Norberg är en fullträff för stipendiet skriver Göran Engdahl, Helena Berings make.

I år är det åtta år sedan Helena Bering mördades. För att föra vidare hennes kamp för en fredligare och mer mänsklig värld skapades redan samma år genom stöd från kollegor, släkt och vänner Helena Berings Minnesfond.

Sedan 2005 delar denna fond ut ett stipendium till någon som arbetar vidare och är en förebild inom någon av Helenas hjärtefrågor, däribland fredsfostran och våldsförebyggande arbete.

Fred var viktigt för Helena – precis som för Agneta Norberg och Leonore Wide – och för fonden som för tredje gången uppmärksammar strävan för fred.

För kampen vidare

År 2006 mottog Anja Emsheimer och Oraib Qamhawi stipendiet för deras arbete med att

skapa förtroende mellan judar och palestinier och 2008 mottog Hans Levander stipendiet för hans arbete med life-link (se mer om detta under länken www.life-link.org).

Årets stipendiater är ett strålande exempel på personer som för kampen vidare mot en fredligare värld – helt i Helenas anda.

Agnetas roll som ”whistle blower” och hennes personliga engagemang känner jag som Helenas före detta make så väl igen.

Vi i fondens styrelse är mycket glada över en sådan fullträff.

Stöd till eldsjälur

Det är så sant som Agneta vid utdelningen sjöng i början av sitt anförande om dagens kärnvapenhot och om vad som är viktigt att känna till om det och vad vi alla kan göra för att minska det.

*You can't kill the spirit
She's like a mountain
Old and strong she goes on
and on and on.*

Det var vad kvinnorna vid Greenham Common sjöng under deras 20-åriga kamp för en fredligare värld. Betydelsen av att fortsätta fredsarbetet är viktigare än någonsin – precis som titeln på seminariet deklarerar och enligt fonden och stipendiaterna.

För fondens del innebär detta att fortsätta arbetet med att på olika sätt, och i samarbete med ideella organisationer, samla in medel för fortsatt stöd till de eldsjälur med den ”spirit” som behövs för en förändring till en fredligare värld.

Göran Engdahl

Fonden till Helena Berings minne

Fonden till Helena Berings minne bildades för att föra vidare det engagemang mot våld och för människor i utsatta situationer som genomsyrate Helenas liv och arbete.

Helena Bering mördades 2004 – hon blev själv ett offer för det våld hon hela sitt liv bekämpade. Hon verkade bland annat för barns och ungdomars rätt, fredsfostran och våldsförebyggande arbete, miljömedvetenhet, likhet inför lagen och lika rätt till hjälp vid själsliga och kroppsliga åkommor.

2012 års stipendium har tilldelats Agnets Norberg och Leonore Wide för deras outtröttliga engagemang och energiska arbete för kärnvapenedrustning.

Det åttonde stipendiet ur fonden på 10 000 kr var till de båda stipendiaterna delades ut vid ett seminarium den 25 november i ABF-huset i Stockholm. Rubriken för seminariet var Kampen mot kärnvapen – viktigare än någonsin.

Agneta Norberg är bland annat vice ordförande i Sveriges Fredsråd, medlem i Sveriges Kvinnors Vänsterförbund och Kvinnor för fred.

Leonore Wide är vice ordförande i Sveriges Läkare mot Kärnvapen och ordförande i Nätverket för kärnvapenedrustning.

Agneta Norberg vid stipendieutdelningen 25 november i Stockholm.

Foto: Sanna Källdén

Lena Steinholtz Ekecrantz

Freds rörelsen kallar till protest

Sverige fick den 27-29 november för första gången en egen vapenmässa, i Älvsjö söder om Stockholm. Syftet är att underlätta tillverkning och försäljning av vapen och annat militärt material. Givetvis är det också ett ställe där civila företag och andra med militär inriktning på vapentillverkning träffas och diskuterar på seminarier; hur sälja vapen så effektivt som möjligt? Och i mässhallen visa det senaste kring hur man effektivt kan döda en människa eller utradera en skola, sjukhus eller vad köparen är intresserad av.

Det finns olika slags mässor. Det finns mässor som informerar och säljer blommor, som berättar om varför vissa växter ger gödning till omgivningen. Vapenmässor är dess motsats; hota, döda och förstöra. Lukt av krutrök, blod, cementdamm. Ljud av sirener, skrikande barn, förtvivlade mödrar, pansarvagnars dån, lågtflygande attackhelikoptrar. Samt de ljud man inte hör, drönare som svävar obemannade högt däruppe i den mörka natthimlen.

På Stockholmsmässan där dessa förstörelsevapen visas, pågår samtidigt *Sveriges Medicinska Riksstämman*. Det som fattas är egentligen bara prästerskapet med sin mässa. Förr drog krigaren, fältprästen och fältskären ut i krig. Med någon general i bakgrunden, han som skulle ha medaljerna. Troligen är det samma sak år 2012 i Afghanistan. Den enes bröd den andres död, dock det är de fattiga civila som drabbas, de som aldrig besökt en mässa.

Stockholmsmässan som ägs och drivs av Stockholms stad,

Kvinnor för fred deltog nyligen i en kraftfull action mot Sveriges första vapenmässa.

måste ha en förvirrad ledning som kan tillåta en vapenmässa med ett seminarium som heter: *Point, click and kill*. En vapenmässa handlar inte om vapen för älgjakt. Tematidningen inför vapenmässan – en bilaga i DN – hade en stor annons av Sungard Availability, tre ord i stor grad: *Helvete, Helvete, Helvete*, i liten grad *Famous Swedish expressions*. Annonserna måste ha menat Jas första provflygning. Men är det ett berömt svenskt uttryck?

Som ung var jag intresserad av flyguppvisningar. Påverkad av en annons, jag bodde då i Paris, åkte jag ut till Le Bourget där Charles Lindberg landade efter sin Atlantflygning. Större flygmässa, civil och militär gick av stapeln. Jag såg några grandiosa flygningar innan jag drog mig hemåt. Strax innan jag skulle gå, startade ett engelskt militärplan vertikalt rakt upp för att sedan

flyga horisontalt. Allt såg lyckat ut, solen sken, fåglarna kvittrade mellan dån av start och landning. När det engelska planet som steg upp som en lärka gjorde ordning sina motorer för effektiv start framåt, exploderade planet med sin besättning. Tragiskt, blodigt. Sedan har jag inte varit på några förstörelsemässor.

Förrän 28 november 2012. Jag stod uppe vid Älvsjö pendeltågsstation och delade ut flygblad om den Dödsmässa flera olika organisationer hade slutit upp kring.

Det blev kallare, blåsten tog i, snöglöpp. Klockan närmade sig fem då Dödsmässa skulle starta framför huvudingången till mässhallen. Jag gick in i mässans entré som var belamad av poliser för att övervaka vår oskyldiga protest. Såg ett stort plakat: *Hej mässdeltagare, en demonstration kommer att*

hållas utanför vår huvudingång, ni som anser er störda av detta, kan ta utgången till höger. En vänlighet av mässledningen; det kan ju vara folk som tål att se blod men blir rädda för en liten demonstration.

Flera organisationer hade kallat till protest mot vapenmässan; Svenska Freds, Ofog, Kvinnor för fred med flera. Mest var det kvinnor, unga och gamla, till och med ungar i barnvagnar i detta kylslagna väder. Femmannakorkestern stämde upp med sång och musik för att minska vår blyghet, och olika talare följde som sammanfattade vapenindustrins ohyggligheter. Deltagare på mässan var främst Saab med Jas och pansarskottet AT4, automatvapentillverkaren Kriss från Schweiz, norska Kongsberg med sina missiler. Även Elta Systems från Israel visade upp sin teknik för drönare.

Sammanfattning av de olika

talarnas budskap: Idag läggs 1535 miljarder dollar per år på militära utgifter. Världsbanken anser att 60 miljarder om året räcker för att nå FN:s millenniemål och därmed halvera fattigdomen och garantera alla barn skolgång. 37 procent av hela världens resurser går till militär forskning. Sverige är världens största vapenexportör räknat per person. Den svenska vapenexporten har ökat med över 350 procent sedan 2002.

Många av de svenska vapnen köps av diktaturer vars befolkningar är extremt fattiga. Enligt en Harvardstudie dog över 350 000 sydafrikaner en för tidig död på grund av att deras regering satsade på svenska Jas 39 och andra vapen i stället för bekämpning av hiv. Vapenmässan är en del av denna tragik.

Efter talarna följde en så kallad *die in*, spela-död-teater, där man försöker sätta sig in i hur vapenhandeln jobbar. Under döds-mässemusik lägger vi oss ner i blötan, plastsäckar delas ut, men det är jävligt kallt på betongen. Jag trodde det skulle vara den vanliga minuten men de spelade i tio minuter och min lekamen var helt genomfrusen innan vi reste oss. Nästa gång tar jag på mig långkalsonger. Men vackert var det, fredssymbol i marschaller och mässans julgran lyste på det hundratal som trotsat första vinterkvällens snöflingor. Dock är det inte lika vackert att vara ett gäng ungdomar som samlar ved uppe på ett berg i Afghanistan och blir träffade av splitterbomber. Ingen överlevde, detta hände alldeles nyss.

Text och bild:
Gunnar Svensson

En mötesplats för utveckling

Halabja är en hårt prövad stad och kvinnors rörelsefrihet är starkt begränsad. Men här finns också Amez som inneburit en vändpunkt i många kvinnors liv.

Vi står i trädgården och tittar bort över bergen. På andra sidan ligger Iran. En natt för mer än 24 år sedan begav sig Awáz och Dilan Daleni iväg från sin stad och tog sig över bergen för att börja ett nytt liv någon annanstans. Det var början på en lång och besvärlig resa men alternativet att stanna fanns inte då. I dag är de tillbaka och driver sedan 2007 kvinnoorganisationen Amez i Halabja.

Öppet för alla

Amez betyder ungefär omfamning och det är vad organisationen gör. Den är öppen för

Awáz och Dilan Daleni driver kvinnoorganisationen Amez, i Halabja, en kurdisk stad i Irak.

alla kvinnor i Halabja som vill komma till centret och ta del av deras aktiviteter. Det kommer kvinnor från alla grupper i samhället och från olika religiösa och etniska grupper och även personalen inbjuder till den omfamningen då de represen-

terar helt olika grupper ur den kvinnliga befolkningen.

På kurdiska finns två ord för kvinna och det ena har ett av de stora politiska partierna lagt beslag på. Följaktligen tog då det andra större partiet det andra ordet. För att inte bli förknip-

pat med något av de politiska partierna har Amez valt att säga flickor vilket inte alls betyder att de endast vänder sig till just flickor. De berättar stolt om en 64-årig kvinna i sportgruppen.

Moraliskt stöd

De har bra samarbete med den lokala polisen om säkerhet och med de lokala myndigheterna även om de inte får något ekonomiskt stöd. Men Amez menar att det moraliska stödet räcker långt. Personalen kan bli trakasserad för att de arbetar på centret och en av dem berättar hur killar på motorcyklar följer efter henne på vägen till jobbet och skriker saker. Bara att ta sig till jobbet är ett äventyr och tar tid då inga allmänna transportmedel finns. De har ont om finansiellt stöd så personalen tjänar väldigt lite varför Awáz är orolig för att de inte kommer att stanna även om

de är väldigt lojala mot organisationen och Halabja.

Halabja är en hårt prövad stad och från 70-talet och fram till för något år sedan försämrades situationen för kvinnor för vart år. Detta har resulterat i att kvinnorna lider brist på utbildning, har lite kontakt med omvärlden och har dåliga kunskaper om allt från sina kroppar till att veta att det finns rättigheter för kvinnor. Deras rörelsefrihet är starkt begränsad och det har inte tidigare funnits någon mötesplats för kvinnor i Halabja. Nu finns Amez och för många kvinnor har det inneburit en stor vändpunkt i deras liv. Awáz och Dilan har med sig många erfarenheter från Sverige och försöker nu få de fyra kvinnorna i personalen att stanna och att fortsätta utveckla det fantastiska arbete de påbörjat.

Text och foto: Christine Bender